

Sygn. akt III Ca 75/17

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Anna Hajda

Sędziowie: SO Teresa Kołeczko - Waclawik (spr.)

SO Joanna Łukasińska-Kanty

Protokolant Aleksandra Sado - Stach

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2017 r. na rozprawie w Gliwicach

sprawy

z wniosku E. G.

z udziałem M. M.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 7 listopada 2016 r., sygn. akt I Ns 1729/13

postanawia:

1. **oddalić apelację;**

2. **oddalić wniosek wnioskodawczyni o zwrot kosztów postępowania odwoławczego.**

SSO Joanna Łukasińska –Kanty	SSO Anna Hajda	SSO Teresa Kołeczko – Waclawik
------------------------------	----------------	-----------------------------------

Sygn. akt III Ca 75/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 7 listopada 2016r. Sąd Rejonowy ustalił, że udziały wnioskodawczyni E. G. i uczestnika postępowania M. M. w majątku wspólnym są równe (pkt 1); w punkcie 2, podpunktach 1-5 ustalił, iż w skład majątku wspólnego wchodzi ruchomości w postaci: a/ samochodu marki B. rocznik 1999 nr rej. (...) o wartości 9.830zł; b/ pralka marki C. o wartości 340zł; c/ meble kuchenne o wartości 760zł; ć/ lodówka A. o wartości 260zł; d/ piec gazowy M. z piekarnikiem o wartości 435zł; e/ zmywarka S. o wartości 410zł; f/ garnki Zepter o wartości 940zł; g/ parowar M. o wartości 37,50zł; h/ ekspres przelewowy do kawy M. o wartości 37,50zł; i/ piekarnik halogenowy (...) o wartości 115zł; j/ frytkownica T. o wartości 87,50zł; k/ kuchenka mikrofalowa S. o wartości 92,50zł; l/ łóżko o wartości

395zł; l/ szafa trzydrzwiowa o wartości 210zł; m/ telewizor Samsung o wartości 870zł; n/ D. E. o wartości 35zł; o/ meblścianka o wartości 160zł; ó/ rogowka o wartości 450zł; p/stół w salonie o wartości 45zł; r/ stół z krzesłami o wartości 760zł; s/ (...) o wartości 110zł; ś/ żarówki led 16 sztuk o wartości 88zł; t/ cztery opony B., cztery opony do V., trzy opony do przyczepki o wartości 450zł; u/ drukarka E. (...) o wartości 60zł; v/ hamak o wartości 40zł; w/ odkurzac K. o wartości 260zł; z/ choinka wraz z ozdobami o wartości 120zł; ź/ kołdra o wartości 15zł; ż/ pościel i koce o wartości 40zł; aa/ ręczniki o wartości 30zł; bb/ suszarka R. o wartości 20zł; cc/ karnisze 7 sztuk o wartości 155zł; dd/ rolety 6 sztuk o wartości 130zł; ee/ firany 7 sztuk o wartości 190zł; ff/ zasłony 2 sztuki o wartości 30zł; gg/ obrazy o wartości 75zł; hh/ satelita o wartości 45zł; ii/ chodnik o wartości 50zł; jj/ wyposażenie kuchni w postaci garnków, talerzy, szklanek u sztućców o wartości 110zł; kk/ prostownica o wartości 5zł; ll/ ekspres do kawy K. o wartości 75zł; ł/ V. Golf Kombi o wartości 1100zł; mm/ przyczepka kempingowa o wartości 600zł o łącznej wartości 20.068zł; 256 sztuk akcji imiennych zwykłych seria (...) od nr (...) do nr (...) o wartości 17.920zł; jednostki rozrachunkowe zgromadzone w Otwartym Funduszu Emerytalnym N. N. : a/ na rachunku o nr (...) o wartości 2838,83zł; b/ na rachunku o nr (...) o wartości 36216,93zł; środki zaewidencjonowane na subkoncie ZUS: a/ na koncie M. M. w wysokości 47.966,31zł; b/ na koncie E. G. w wysokości 820,90zł; wkłady członkowskie zgromadzone w kasie zapomogowo – pożyczkowej KWK (...) w kwocie 10.693,53zł. Nadto ustalili, że M. M. dokonał spłaty wspólnych zobowiązań stron w kwocie 26.153,96zł (pkt 3); wnioskodawczyni i uczestnikowi postępowania przysługuje wierzytelność z tytułu nakładów poczynionych na nieruchomości rodziców wnioskodawczyni, którą to wierzytelność przyznał małżonkom po 1/2 (pkt 4); dokonał podziału majątku wspólnego E. G. i M. M. w ten sposób, że: składniki opisane w punkcie II podpunkt 1.lit. od b do ś, od u do ł oraz w pkt II podpunkt 2 tj. 128 akcji zwykłych seria (...), w pkt II podpunkt 3 lit a) i podpunkt 4 lit. b) postanowienia o wartości 21.807,73zł przyznać E. G., składniki opisane w pkt II podpunkt 1 lit. a, t, mm oraz składniki opisane w pkt II podpunkt 2 tj. 128 akcji zwykłych seria (...) i podpunkt 3 lit b) oraz podpunkt 4 lit. a), podpunkt 5 o wartości 114,716,77zł przyznać na własność M. M. (pkt 5); tytułem wyrównania udziałów zasądził od M. M. na rzecz E. G. 33.377,54zł płatne w ten sposób, że : pierwsza rata w kwocie 16.877,54zł płatna w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności; druga rata w kwocie 16.500,00zł płatna w terminie 9 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności (pkt 6) i orzekł o kosztach postępowania (pkt 7-9).

Sąd I instancji ustalił, iż strony pozostały w związku małżeńskim od dnia 25 września 1993r. Wyrokiem z dnia 25 listopada 2013r. prawomocnym z dniem 17 grudnia 2013r. Sąd Okręgowy w Gliwicach rozwiązał małżeństwo stron przez rozwód z winy obu stron. Po ślubie małżonkowie zamieszkali w domu należącym do rodziców wnioskodawczyni, gdzie zajmowali piętro budynku; przerobili i wyremontowali łazienkę, kuchnię, dobudowali przybudówkę. Wnioskodawczyni po zawarciu małżeństwa nie pracowała, gdyż była w ciąży, a po urodzeniu dzieci zajmowała się wychowaniem ich i prowadzeniem gospodarstwa domowego. Uczestnik postępowania pracował zawodowo początkowo w kopani M. i pomagał żonie w prowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego. Gdy dzieci stron były większe, wnioskodawczyni podjęła pracę zawodową, początkowo w firmie (...) na umowę zlecenia, a następnie w Restauracji (...), w firmie (...), firmie (...). Po powrocie z pracy zajmowała się domem i dziećmi. W czynnościach tych pomagał uczestnik. Strony wspólnie podejmowały decyzje dotyczące wspólnych zobowiązań i sposobu gospodarowania środkami. Uczestnicy mieli wspólne konto, na które wpływały ich wynagrodzenia. Dopiero pod koniec małżeństwa, kiedy zaczęły się nieporozumienia, uczestnik podejmował decyzje dotyczące np. zakupu niektórych przedmiotów bez konsultacji z wnioskodawczynią. Wyrokiem z dnia 21 maja 2013r. w sprawie VI K 577/12 uczestnik został skazany za znęcanie się nad żoną oraz naruszenie czynności narządów ciała, który to wyrok został następnie częściowo zmieniony przez Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku. Wartość składników majątku wspólnego ustalił Sąd w oparciu o przesłuchanie stron i opinię biegłego P. J. (a nie omyłkowo wskazanej w uzasadnieniu postanowienia T. K.), a także dokumenty zgromadzone w sprawie.

Ustalając powyższe i powołując regulację art. 43 kro i 52 kro w zw. z art.46 i 48kriop w zw. z art.567§1kpc i w zw. z art. 617-625kpc oraz orzecznictwo dokonał podziału majątku wspólnego. W ocenie Sądu nieuzasadnione było żądanie uczestnika o ustalenie nierównych udziałów. Jak bowiem wynika z zebranego materiału dowodowego, wnioskodawczyni zajmowała się prowadzeniem wspólnego gospodarstwa domowego, wychowaniem dzieci, nadto pracowała, a zarobione pieniądze przeznaczała na potrzeby rodziny. Sam fakt osiągnięcia mniejszych zarobków

nie stanowi wystarczającej przyczyny ustalenia nierównych udziałów. To samo dotyczy okoliczności stanowiących podstawę do rozpadu związku małżeńskiego stron. Do środków zużytych na zaspokojenie potrzeb rodziny, Sąd zaliczył między innymi środki pieniężne wskazane przez wnioskodawczynię w piśmie z dnia 28.02.2014r. (k:42) oraz ruchomości, które zostały zużyte i zbyte lub darowane dzieciom stron. Z ustaleń Sądu wynika, że strony już w roku 2012r. prowadziły osobne gospodarstwa domowe, a to uczestnik głównie spłacał wspólnie zaciągnięte zobowiązania. Ustalając wartość przedmiotów majątkowych, które biegła, z uwagi na sprzeczne wersje uczestników dotyczące daty zakupu i brak dowodów zakupu, nie była w stanie jednoznacznie wyliczyć, sąd jako wartość przyjął średnią arytmetyczną wartości wskazanych przez wnioskodawczynię i uczestnika. Jeśli chodzi o sposób podziału, Sąd uwzględnił w tym zakresie w miarę możliwości stanowiska stron, ich potrzeby oraz aktualny stan posiadania. W konsekwencji, tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym Sąd zasądził od M. M. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 33377,54zł płatną w 2 ratach od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności. Uczestnik domagał się również rozliczenia nakładów poczynionych przez małżonków w trakcie trwania związku małżeńskiego na nieruchomości stanowiącą własność rodziców wnioskodawczyni. Z ustaleń Sądu wynika, że małżonkom przysługuje taka wierzytelność, a mając na względzie, że żadne z nich nie wyrażało zgody na przyznanie tej wierzytelności w całości, sąd dokonał podziału tej wierzytelności w ten sposób, że przyznał ją każdemu z małżonków po 1/2 bez oznaczania jej wartości (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19.12.1973r. III CZP 65/73). Rozstrzygnięcie oparto na treści art.43§1 krio, 46 krio w związku z art.212 kc i 567 kpc, art. 684 kpc. O kosztach orzeczonego na podstawie art.520§1 kpc.

W apelacji uczestnik zarzucił naruszenie prawa procesowego, a to art. 233 kpc poprzez bezpodstawną i dowolną ocenę dowodów skutkującą ustaleniem, że udziały stron w majątku wspólnym są równe podczas, gdy to uczestnik w znacznej mierze przyczynił się do powstania dorobku małżeńskiego; art. 3 kpc i art. 9§1 kpc w zw. z art. 292 kpc poprzez pominięcie wniosku o ponowne przeprowadzenie oględzin mieszkania i jego wyposażenia z udziałem uczestnika postępowania, który pomimo interwencji policji i biegłego nie został dopuszczony do tej czynności przez wnioskodawczynię i nie miał możliwości wskazania biegłemu wszystkich przedmiotów stanowiących wspólność małżeńską, przez co biegły wycenił tylko te rzeczy, które wskazała wnioskodawczyni; art. 233 kpc poprzez błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu przez Sąd orzekający tylko niektórych z listy ustalonej przez biegłego sądowego przedmiotów stanowiących wspólny majątek małżeński. Art. 328§2 kpc w zw. z art. 233 kpc poprzez powołanie się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na ustalenie wartości majątku wspólnego w oparciu o opinię biegłej sądowej T. K., podczas gdy nie była ona powołana jako biegła w przedmiotowej sprawie, a opinię wydawał biegły sądowy P. J.; art. 233 kpc poprzez błędne ustalenie, iż wnioskodawczyni nie wyraziła zgody na przyznanie jej wierzytelności w całości z tytułu nakładów poczynionych przez małżonków w trakcie trwania związku małżeńskiego na nieruchomości stanowiącą własność rodziców, podczas gdy w aktach sprawy brak jest w tym zakresie wyraźnego jej oświadczenia.

W oparciu o powyższe zarzuty wnosił o zmianę postanowienia poprzez orzeczenie, że strony mają nierówne udziały w majątku wspólnym przy czym udziały wnioskodawczyni stanowią 30%, zaś uczestnika postępowania 70% oraz, że wnioskodawczyni zobowiązana jest do spłaty na rzecz uczestnika kwoty 21.858 zł; względnie uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji oraz pozostawienie mu orzeczenia o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja podlegała oddaleniu, bowiem zarzuty wywiedzione we wniesionym środku zaskarżenia nie zasługiwały na aprobatę. Zdaniem Sądu Okręgowego zarówno ustalenia faktyczne, jak i ich ocena prawna dokonana przez Sąd Rejonowy jest w pełni prawidłowa.

Skarżący w złożonym środku zaskarżenia stara się podważyć ustalenia Sądu Rejonowego i jego twierdzenia, jednak wbrew jego stanowisku, Sąd Rejonowy dokonał poprawnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, z którego to wyciągnął prawidłowe wnioski. W pierwszej kolejności należy odnieść się do kwestii dotyczącej ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym. Wbrew przekonaniu skarżącego Sąd Rejonowy nie naruszył art. 233 kpc

poprzez ustalenie, że strony mają równe udziały w majątku wspólnym. Materiał dowodowy, na którym oparł się Sąd I instancji, a to przede wszystkim dowody osobowe w postaci zeznań świadków i stron - poza jednym zeznaniem świadka siostry uczestnika – J. Ć. absolutnie przeczy temu, aby żądanie ustalenia nierównych udziałów miało jakiegokolwiek uzasadnienie. Jak wynika z postępowania dowodowego w tym zeznań skarżącego, wnioskodawczyni początkowo w trakcie ciąży nie pracowała, po urodzeniu dziecka zajmowała się dziećmi, naprzemiennie z uczestnikiem, który również uczestniczył w wychowaniu dzieci i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uczestnicy dzielili te obowiązki po połowie. Bezsparnie uczestnik zarabiał więcej pracując w (...) Spółce (...), co jednak nie czyni usprawiedliwionym jego twierdzenia, iż w większym stopniu przyczynił się do powstania majątku wspólnego jako podstawy do uznania nierównych udziałów. Tak więc w sytuacji, gdy w pierwszym okresie małżeństwa, uczestnik postępowania oddawał się pracy zarobkowej i staraniom o powstanie lub powiększenie majątku wspólnego, wnioskodawczyni zaś poświęcała swój czas wychowaniu dzieci i prowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego, jednocześnie pracując zawodowo, ale zarabiając mniej od męża, uzasadnione jest przekonanie, iż małżonkowie w równej mierze przyczynili się do powstania majątku wspólnego. Podkreślić przy tym trzeba, że do oceny stopnia przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego nie mają przesądzającego znaczenia wyliczenia czysto rachunkowe, ocena ta najczęściej może mieć charakter jedynie przybliżony, a w konsekwencji różny stopień przyczynienia się każdego z nich może uzasadnić ustalenie nierównych udziałów tylko wtedy, gdy różnica jest istotna i wyraźnie uchwytana. Uznając to ustalenie Sądu Rejonowego za mające odzwierciedlenie w materiale dowodowym zarzut w tym zakresie nie zasługiwał na uwzględnienie.

Odnosząc się do dalszego zarzutu – naruszenia art. 3 kpc i art. 9§1 kpc w zw. z art. 292 kpc - istotnie wnioskodawczyni nie zgodziła się na obecność byłego męża przy oględzinach, zaś po dokonaniu czynności pełnomocnik uczestnika złożył wniosek o dokonanie ponownych oględzin. Wniosek ten został rozpoznany przez Sąd Rejonowy, stąd niezrozumiały jest zarzut, że do zakończenia postępowania został on pominięty. Na rozprawie w dniu 3 lutego 2016r. wydano postanowienie, w którym w 1 punkcie sąd zobowiązał pełnomocnika uczestnika do wskazania listy przedmiotów, które w jego ocenie nie były przedmiotem oględzin biegłego a stanowią składniki majątku wspólnego, zaś w 2 punkcie oddalił wniosek o ponowne oględziny. Pełnomocnik uczestnika złożył zastrzeżenie w trybie art. 162 kpc, lecz podzielić należy ocenę, iż Sąd Rejonowy wniosek właściwie rozpoznał. Naruszenia art. 3 kpc upatruje skarżący w nieważności postępowania. W tym kontekście kiedy to pełnomocnik uczestnika w wykonaniu zobowiązania sądu przedstawił wykonaną przez uczestnika listę przedmiotów, jak również skarżący odniósł się do wartości składników majątku wspólnego wycenionego przez biegłego nanosząc swoje – niczym nieoparte- adnotacje dotyczące wartości tych składników w jego ocenie prawidłowych na kopię opinii, trudno uznać aby prawo do obrony tym zakresie zostało naruszone przez postępowanie sądowe.

Ponieważ na skutek oczywistej omyłki, sąd I instancji wskazał w uzasadnieniu jako biegłego T. K. zarzut naruszenia art. 328§2 kpc w zw. z art. 233 kpc uznać należy jako bezskuteczny. Biegły wyznaczony przez sąd – P. J. – sporządził zgodnie z tezą dowodową opinię, która stała się postawą ustaleń Sądu. Wobec tego omyłka Sądu w oznaczeniu imienia i nazwiska biegłego w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia pozostawała bez wpływu na treść rozstrzygnięcia.

Zaakceptował Sąd Okręgowy dokonany przez sąd I instancji sposób podziału nakładów opisanych w punkcie IV zaskarżonego postanowienia. Zarzut naruszenia art. 233 kpc poprzez błędne ustalenie, iż wnioskodawczyni nie wyraziła zgody na przyznanie jej wierzytelności w całości z tytułu nakładów poczynionych przez małżonków w trakcie trwania związku małżeńskiego również nie jest trafny. W dniu 26 czerwca 2016r. podczas zeznań uczestnika M. M. wnioskodawczyni oświadczyła – co znajduje odzwierciedlenie w protokole – iż nie zgadza się na przyznanie jej owej wierzytelności (k. 274 akt). Dlatego też Sąd Odwoławczy podziela ustalenia i ocenę prawną w tym zakresie. Wskazać należy, że o nakładach byłych małżonków poczynionych na rzecz osoby trzeciej, w niniejszej sprawie na nieruchomości rodziców wnioskodawczyni - zarówno kiedy zakres nakładów jak i ich wartość są sporne, rozstrzygać należy w postępowaniu, w którym stronami są te osoby trzecie. Wszelkie bowiem ustalenia dokonane w tym zakresie w sprawie o podział majątku wspólnego co do przedmiotu nakładów i ich wartości nie są wiążące między byłymi małżonkami a osobami trzecimi. Osoby te jako dłużnicy z tytułu wierzytelności tych nakładów, nie mogą być osobami zainteresowanymi w sprawie o podział majątku w myśl art. 510 kpc - ich interesy nie mogą być bronione w tym

postępowaniu (por. uchwała SN z 19.12.1973r, III Czp 65/73). Wobec tego trafnie uznał Sąd Rejonowy, iż wobec stanowczego oświadczenia wnioskodawczynie iż nie wyraża zgody na przyznanie jej w całości wierzytelności z tytułu nakładów i uwzględniając orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym względzie, przyznał te wierzytelności stronom po połowie. W związku z tym mają oni prawo wystąpienia z roszczeniem przeciwko dłużnikom – osobom trzecim, na właściwej drodze postępowania.

Podzielił sąd odwoławczy ocenę Sądu Rejonowego, iż podział majątku nie obejmował niektórych ruchomości. W motywach sądu ustalenia te znalazły odzwierciedlenie, który wskazał, których przedmiotów nie uwzględnił zgodnie z zasadą, iż podział dokonywany jest względem rzeczy, które istnieją w chwili dokonywania podziału, a uwzględnia się jedynie takie wartości, które zostały w sposób naganny zniszczone lub utracone. Za prawidłowe uznał sąd odwoławczy, w kontekście regulacji art. 233 § 1 k.p.c. rozstrzygnięcie w zakresie nie zaliczenia do majątku wspólnego 3 motorowerów – z akt sprawy wynika, iż przedmioty te zostały przekazane do zezłomowania. W tych okolicznościach – wobec zeznań świadka B. S. złożonych w obecności pełnomocnika uczestnika i skarżącego - fakt zezłomowania motorowerów i ich stanu jako nienadającego się do użytkowania nie został zakwestionowany przez uczestnika. Przyznał on jedynie, iż zostały one bez jego wiedzy zezłomowane. Nadto nie czynił on starań by przedmioty te po opuszczeniu gospodarstwa domowego odzyskać. Nie mogło odnieść skutku żądanie rozliczenia dalszych przedmiotów, które w apelacji kwestionuje uczestnik, a które w jego ocenie nie zostały ujęte w podziale majątku wspólnego, a zostały zniszczone po ustaniu wspólności majątku – stół RTV w ocenie wnioskodawczynie o wartości 20 zł, a ocenie skarżącego 30 zł, biurko zakupione w 2005r. o wartości 45 zł, huśtawka ogrodowa w ocenie wnioskodawczynie o wartości 85 zł, a ocenie skarżącego 120 zł, odkurzacz Zelmer 90 zł – co daje sumę 285 zł. Przedmioty te jak zeznała wnioskodawczynie zostały zniszczone po ustaniu wspólności majątkowej, ale były to przedmioty, które z uwagi na datę zakupu i ze względu na ich istotę zostały zniszczone w toku normalnego użytkowania. Wedle jej zeznań nie zostały utracone w sposób złośliwy, naganny – czego uczestnik nie zakwestionował – zatem trafnie zostały przez Sąd Rejonowy pominięte jako nieistniejące w chwili dokonywania podziału majątku wspólnego. W tych warunkach ustalenia Sądu pierwszej instancji, iż w skład majątku wspólnego zainteresowanych nie wchodzi powyższe przedmioty było prawidłowe.

Z tych przyczyn apelacja uczestnika jako bezzasadna została oddalona na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. O kosztach postępowania odwoławczego orzekł Sąd Okręgowy na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. uznając, że w sprawie o podział majątku wspólnego, przyjęcie zasady, iż każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane z podejmowanymi w postępowaniu czynnościami procesowymi, jest uzasadnione.

SSO Joanna Łukasińska –Kanty	SSO Anna Hajda	SSO Teresa Kołeczko-Waławik
------------------------------	----------------	-----------------------------